

Tante Hertha

Nr. 239, 21. årgang, Maj 2018

Forårsbesøg ved Pavillonen. Fotos: Anne-Lene

Tante Hertha er Hertha Levefællesskabs informationsblad, som udkommer ca. d. 1. i hver måned. Redaktør: Allan Elm. Redaktionsudvalg: Helle Hansen, Per Clauson-Kaas, Ole Wadsholt og Anne-Lene Jappe. Folk, som ikke er bosiddende i Hertha og som ønsker at abonnere, kan henvende sig til redaktøren på tlf. 3840 3400 eller pr. mail.

Deadline for stof til bladet er d. 20. i måneden før til: tante@hertha.dk eller i postkassen Landsbyvænget 2A, mærket 'Tante Hertha'. Stof, som kommer efter deadline, kan ikke garanteres bragt!

Tante Herthas mail-adresse: tante@hertha.dk.

KALENDER PÅ HERTHAS HJEMMESIDE www.hertha.dk opdateres løbende.

Hertha er på Facebook (bestyres af Anne-Lene)

Forsidefoto: Idrætsholdet på forårstur. (Foto: Katrine Kroon)

HerthaKalender

Maj 2018

Lørdag d. 5	Åben værkstedsdag med café, bagagerumsmarked og dukketeater	Kl. 11-16.30	Overdethele
Mandag d. 7.	Suppe i Cafeen	Kl. 17.30	Cafeen
Onsdag d. 9.	Fællesspisning	Kl. 18.00	Salen
Mandag d. 14.	Kunde-bondemøde	Kl. 19.00	Gartneriet
Tirsdag d. 15.	Samtalecafé om bæredygtighed	Kl. 19.00-21	Cafeen
Mandag d. 21	Fugletur — aften	Kl. 20.30-23.00	P-pladsen i Hertha
Tirsdag d. 22.	Bofællesskabs-/Levefællesskabsmøde	Kl. 19.00	Hos Kirsten
Onsdag d. 23.	Suppe i Cafeen	Kl. 17.30	Cafeen
Fredag d. 25	Fællesspisning	Kl. 18.00	Salen
Lørdag d. 26	Fælles arbejdsdag for pårørende og hele Levefællesskabet	Kl. 8.00-16.00	Overdethele

Juni 2018

Lørdag d. 2.	Fugletur — morgen	Kl. 04.00-07.00	P-pladsen i Hertha
Mandag d. 4.	Suppe i Cafeen	Kl. 17.30	Cafeen
Onsdag d. 6.	Fællesspisning	Kl. 18.00	Salen
Lørdag d. 16.	Arbejdslørdag i gartneriet	Kl. 9-11	Gartneriet
Fredag d. 22.	Suppe i Cafeen	Kl. 17.30	Cafeen
Lørdag d. 23.	Skt. Hans: Jeppe på Bjerget på shelterpladsen - med bål	Kl. ?	Shelterpladsen
29/6 til 30/7	Værkstederne ferie		
Uge 27	Bofællesskaberne ferie		

Juli 2018

Lørdag d. 7.	Arbejdslørdag i gartneriet	Kl. 9-11	Gartneriet
Lørdag d. 21.	Arbejdslørdag i gartneriet	Kl. 9-11	Gartneriet

Indhold i dette nummer:

Rubrikannoncer og aktuelt	s. 4	Fra skriveværkstedet	s. 13
Åben dag i Hertha	s. 6	Samtalecafé bæredygtighed	s. 14
Resumé af foredrag	s. 7	Familie-spisning	s. 15
Præsentation: Rhoy	s. 7	Indtryk fra fællesskabsdagen	s. 16
Ideer til Trylle-ansøgninger	s. 8	Fælles afrapportering i Hertha	s. 17
Ko-portrætter	s. 9	Majnyt fra Landbruget	s. 18
Gartnerinyt	s. 10	Guld Korn	s. 19
Hilsen fra Davide	s. 12		

Er der behov for en fælles affaldssorterings- og -håndteringsplads i Hertha?

På sidste samtalecafé om bæredygtighed talte vi om affaldssortering, som I kan læse om i referatet andetsteds i bladet. I den forbindelse pressede ideen sig på med, at vi kan lave en fælles opsamlingsplads i Hertha, hvor det er muligt at komme af med sine sorterede restemner/affald.

Men hvad er det reelle behov? Er der ting, der hober sig op hos jer, fordi I ikke liiige får kørt til genbrugspladsen med det, og i så fald hvilke?

Så skriv meget gerne om jeres affaldssorteringsbehov til Camilla Elg inden d. 10/5 .

camilla.elg@gmail.com.

Tak. :-)

Affaldssortering på Friland (Fotos: Allan)

En lille notits om ekstra affaldssorteringsmuligheder i Hertha

Der er mulighed for at aflevere sine brugte el-pærer og batterier i Herthahus.

I skuret lige til højre for køkkenindgangen (vistnok kaldet fadeburet) står der to kasser på en hylde til højre, og der er mærkater på kasserne. Her kan pærerne og batterierne lægges i.

Har du madrester og grøntsagsskræller, er det ifølge Lars Landmand tilladt at give det til grisene. De er nærmest alt-spisende. Og det, de ikke spiser, vil blive ryddet fra truget om morgenen.

Dog skal vi være opmærksomme på at komme i dagtimerne, mens de er vågne, så resterne kan blive spist med det samme og ikke bliver til rotteguf i stedet.

Lettere haveaffald (ikke store grene) og andet småt organisk må gerne komme på møddingen bag ved stalden. Bland det evt. gerne med komøget der. :-)

Gitte

Samtale-café om bæredygtighed

Vi sætter igen rammerne for en snak om bæredygtighed i Hertha.

Det bliver tirsdag d. 15. maj kl. 19-21. Kom og vær med. Vi arbejder videre med affaldssortering. Men der er også plads til andre emner, hvis der er noget du brænder for.

Gitte og Kamala

Urtehave i Hertha

I området mellem jordkælderens og Kirsten Franks hus (ca.) er der for tiden udspændt en masse snore. Det er opstarten på en krydderurtehave. Jeg er i gang med at finde en form til den, og snorene markerer gange og bede. Siden skal bedene graves og gøres klar til udplantning af de mange skønne urter og lægeplanter.

Langt de fleste af planterne vil komme fra haver i Hertha og gartneriet og enkelte arter må jeg indkøbe. Der vil også blive sået sommerblomster, til fri plukning.

Jeg er i en tre måneders praktik i gartneriet, og det giver mig mulighed for at være i gang med haven hver dag, i samråd med vores gartner Birthe. Ønskerne for haven er at dyrke urter, primært til the og enkelte til madlavning, og at skabe et sanseligt rum, hvor man kan blive næret af planternes skønhed og dufte.

Der vil komme mere fra og om haven i kommende numre af Tante Hertha.

*Gitte Pedersen,
Landsbyvænget 40*

ALLEMANDSLOPPEMARKED

eller

BAGAGERUMSSALG – HVER MAND SIN STAND – LOPPEMARKED – MAJMARKED

Kært barn har mange navne, og dette årlige arrangement er vokset fra blot at være cafeens loppemarked til at være alles marked.

Medbring eget bord og tag alt med dig igen.

Det er for ALLE, og ALLE må sælge ALT, og ALT kan købes.

VELKOMMEN 5. maj

VELKOMMEN TIL
ÅBEN DAG

LØRDAG 5. MAJ FRA 11.00 - 16.30

HESTEVOGNSKØRSEL • LØRDAGSCAFÉ
DUKKETEATER • BAGAGERUMSSALG

BAGERI

BOLLER, BRØD, KAGER

GARTNERI

SÅ PLANTER

KØKKEN

DELIG FROKOST

CAFÉ-TELT

KAFFE, THE, KAGE

VÆVESTUE

VÆVE, BRODRE, STRIKKE

LANDBRUG/MEJERI

KØER, TRAKTOR, MÆLK

HERTHA

LANDSBYVÆNGET 14

8464 GALTEN

TLF 38 40 34 00

BUS 112

demeter

LEVEFÆLLESSKAB • BOFÆLLESSKAB • VÆRKSTEDER

Resumé af foredrag om førskolebarnet

Tirsdag den 10. april holdt Thyge Madsen et foredrag for ca. 20 engagerede mennesker i Herthas sal. Hans emne var Steiner-pædagogikken for førskolebarnet, men han kom også lidt ind på, hvordan trådene fra børnehaven blev fulgt op i skolelivet senere.

Det lykkedes for ham ved helt konkret at fortælle om, hvordan en børnehavedag forløber, afvekslende med aktiviteter både af fysiske og sjælelig art, at skabe en stemning, som - i hvert fald for mig - fik mig til at mindes min tid i Babuska i Skanderborg. Han indledte f.eks. med at tænde et stearinlys på bordet og sagde derefter deres morgeners. Han lagde vægt på rytme - både dags- og ugerytme - som væsentligt for børnene til at opnå tryghed, fordi der så var genkendelighed i dagen/ugen for dem. Altså nøgleordene rytme og genkendelighed gik igen.

Det er også vigtigt, at den voksne er efterlignelsesværdig, da børnene i den alder lærer og udvikler sig igennem efterligning. Endelig blev både skærme og diagnoser overvejet.

Under kaffen var der mulighed for at stille spørgsmål.

Jytte

Kor til Tryllefløjten

Kom og vær med og syng dig glad!

Vi øver tirsdage kl. 16-17.30 i Herthas sal, og du kan stadig nå det!!

Vil du tilmelde dig, eller har du spørgsmål, så henvend dig til

Inger Wadsholt på tlf.nr.: 20650816 eller e-mail: ingerwadsholt@gefiberpost.dk

Præsentation

Hej, mit navn er Rhoy, jeg er fransk, jeg er 26 år gammel, og jeg er volontør i Hertha siden begyndelsen af marts i nogle få måneder. Jeg kommer fra midt i Frankrig, en smuk by, der hedder Tours.

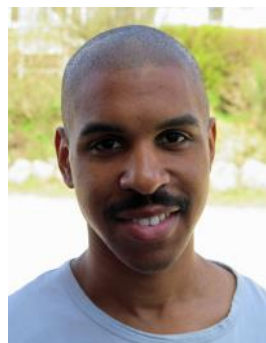
Før jeg foretog dette eksperiment, studerede jeg europæisk lov, hvilket er noget helt andet, men jeg havde brug for menneskelig erfaring, inden jeg begyndte at arbejde.

Jeg elsker musik, dans, jeg holder også af sport, kunst, museer etc...

Tak, at jeg får lov at introducere mig selv.

Vi ses snart.

Rhoy

Ansøgning om støtte til Tryllefløjten

Er der nogen, der har gode ideer til hvor vi kan sende nedenstående ansøgning hen?

"Ansøgning om støtte til opførelse af Tryllefløjten i regi af Hertha

I byen Herskind ved Århus er samspillet mellem voksne udviklingshæmmede og såkaldt alm. mennesker grundlaget for Hertha Lefvællesskab. Her bor 150 mennesker i alle aldre, hvoraf de 26 har ekstra omsorgs behov.

Drama og skuespil

I tyve år har vi hver onsdag eftermiddag i to timer øvet skuespil og drama. Det har ført til omkring 80 opførelser af bl.a. "Kallevalle", "1001 nat", "Jeanne D'arch" og "Kejserens nye klæder"; "Hvad fatter gør", "Jeppe på bjerget" og senest (2017) "Grease" - og mange flere, herunder det årlige julespil (5 opførelser i rap pr. år) - altid med 25-60 medvirkende. Alle deltager med hver deres forudsætninger. Fra de, der ikke kan tale, til operasangeren. Fra de, der kan slå på en triangel, til den konservatorieuddannede violinist. Nogle deltager på scenen, andre i musikken, nogle laver kulisser. Udgangspunktet er, at alle kan være med ud fra hvad de kan og vil.

Her er der en fantastisk mulighed for at øve kunstneriske færdigheder og socialdannelse. En forudsætning, når så mange mennesker efter måneders eller års arbejde åbner døren til en forestilling i vores lille teatersal, og må spille det 4 til 5 gange for at tilgodese omverdens store interesse.

Tryllefløjten

Nu gælder det sidste akt af Mozarts Tryllefløjte – dette storslåede musikstykke, som Mozart og Schikaneder i fællesskab har bragt til verden (hvoraf vi inden for de sidste 5 år har opført de tre første akter).

Bevæggrundene for valget af netop denne opera er flere, men 2 er centrale: Musikken velgørende spændvidde og kraft, og dramaets forvandlingshistorie.

I Herthas voksenterapeutiske arbejde indgår det kunstneriske arbejde med dets mange forskellige udtryk som én søjle, og en anden er den enkeltes udviklingsmuligheder.

I arbejdet med bl.a. Tryllefløjten forenkles tekst og musik med varsomhed, og forhåbentligt lever forsøget op til den kunstneriske nerve, som stykket gerne skulle viderebringe til såvel skuespillere som publikum.

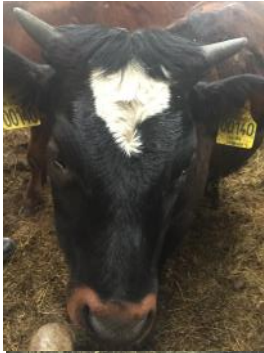
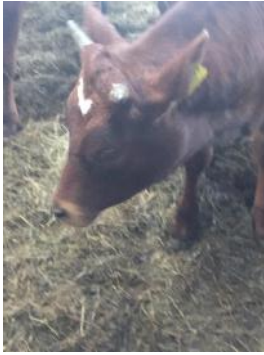
At nå ud over scenekanten er hidtil lykkedes, og vi håber naturligvis, at det og så lykkes denne gang, hvor stykket spilles i slutningen af november 2018.

Økonomi

Til en så stor opsætning opstår der økonomiske udfordringer, der ikke er en del af den almindelige hverdags økonomi for Herthas bofællesskaber og værksteder, og som vi derfor har brug for hjælp til. Mange arbejder frivilligt, men der er omkostninger med et minimum af timebetaling for eksternt instruktion og bearbejdning af manuskript, til musikere og deres transport samt lyssætning og kulisser. I alt mangler vi 41.448 kr.

Vi håber, at denne store satsning vækker jeres interesse og lyst til at støtte helt eller delvis.

Evt. nærmere oplysninger kan fås hos værkstedsleder Per Clauson-Kaas, tlf.: 2452 5000, mail: per.clauson-kaas@hertha.dk."

*Ko-portrætter
fra Sara
Nitschke,
og
køernes første
dag på græs af
Ole W.*

Gartneri Nyt Maj 2018

April er startet specielt kold, og endelig er det blevet tørt nok til, at vi kan komme i jorden. Det er første år med vores nye jordløsner, som både løsner jorden og vender det øverste lag jord. Det sparer meget kørsel og dermed jordtrykken. I år kører vi komposten ud med trillebør og med hjælp fra Martin, traktoren og bagsluffen på traktoren. Det går rigtig godt og gør, at vi kan lægge komposten præcis, hvor den skal bruges. Der er nu sået radiser, ærter, sat de tidlige løg og sået vinterkålene. Jordskokkerne er i jorden, vi har lagt de første kartofler og sat de sidste løg. Der skal også snart såes persille, dild, koriander og solsikker. Sidst på måneden skal de tidlige gulerødder såes ude, og også fennikel. Der er også flere hold salat på vej og de første skal snart plantes ud, nu er de ved at hærde af, så de kan klare udelivet...

I drivhuset er der stadig lidt grønt, 3 forskellige sennepspinater og rucula, som gerne vil gå i blomst, så høst dem flittigt ned. Der bliver nok ikke så mange radiser. Tomaterne og basilikum er flyttet ud i boblefoliehuset, så de kan få mere lys. Vi har priklet tomaterne ud i potter, så de får mere plads. Vi har også sået courgetter og agurk i kasser.

Vi køber porrer og selleri fra et biodynamisk gartneri på Sjælland, hvor vi kan få de samme Bingenheim-sorter, som vi selv dyrker.

I maj skal rødbederne og sølvbederne såes, kartofler skal sættes, og der skal såes hokaido, salat, bønner, tallerkensmækker mm.

Det er en rigtig dejlig måned med meget arbejde, og vi håber på en god blanding af sol og regn. Endelig er knopperne på forsytia, solbær og andet begynde at svulme op.

Det er skønt at opleve, hvor glade beboerne er for igen at komme i gang med jorden. De finder deres kendte opgaver igen og glæder sig over det.

Arnanguaq er glad for at køre grøntsager op til jordkælderens underbofællesskabet. Kommer hun på en lille visit, så vær sød at sende hende videre. Hun finder stille og roligt ind i flere og flere opgaver. Vores redskaber bliver nu igen pudset og plejet af Freia, og vi nyder også hendes selskab udenfor, hvor hun også allerede er med nu her fra begyndelsen af sæsonen. Det er altid festligt. Sara og Freia sørger for, at løgene er sorteret og pudset, at røllikerne har fået fjernet de sidste stængler, og Freia tørrer også støv af. Det er altid dejligt.

Arnanguaq, Ditte og Oliver har travlt med at køre kompost, samle ukrudt op, når vi gør bede klar til såning, og så sørger de for, at vi ikke kommer i underskud af knus og sjov og så videre.

Thomas tømmer kompostspandene, høster til køkkenet, laver pause nogle dage og en masse mere. Han er en sveske til selv at se, hvad der skal gøres.

Camilla og Nicolaj får ryddet op, vasket vinduer, og også hemsens bliver ryddet godt op. Den skal vi også snart bruge til tørring af mælkebøtter til præparater.

Vi ved ikke helt, hvem der skal hjælpe i gartneriet her i den travle tid. Ylania fra Italien blev desværre nødt til ret pludseligt at tage hjem for at hjælpe sin mor og kommer ikke tilbage. Så er der Gabriela og Rhoy, som har et par dage hver, men det er ikke helt faldet på plads endnu. Skønt er det, at vi får lov at have disse dygtige unge mennesker til at sætte lidt skub i arbejdet.

Det er en travlt tid her i foråret – vi har brug for at flere melder sig til frivilligt arbejde – det er dejligt med flere hænder. Du er altid velkommen til at møde op og være med i arbejdstiden mellem 9 og 13, eller kom til pausen kl. 10.30.

Jeg vil igen i år indkalde til plante-aftner, hvor du kan tage dine børn med ned og plante grønkål f.eks. Det bliver fra den 14. maj og juni og juli mandag aften kl. 19-21. Husk også arbejdsdagene i gartneriet. Vi starter også med at plukke blomster til præparatfremstilling, mælkebøtte i april og kamille i juni og røllike i juli. Jeg sender en mail rundt, når tid er.

Arbejdslørdage: 16 juni, 7 juli og 21 juli. kl. 9-11.

Det er snart slut med grøntsager i jordkælderen. Det har været muligt at købe en del ind i år. Håber I har været glade for det. Her, den sidste måned, har vi ikke haft tid til at tage spirer af, og kasserne har stået i en stak på gulvet, så vi også når at gøre klar til nye afgrøder. Der er rigtig mange jordskokker, nyd dem, vi når ikke at sortere alle. Der er grønkål og rosenkål ude, husk det stadig er godt, selv om det går i blomst, specielt rosenkålen smager pragtfuldt som skud. Sølvbeder, persille, purløg, løvstikke, syre og lidt andre urter udenfor er ved at komme i gang med at vokse, men vent på rødt flag. Hold dig orienteret på tavlen i gartneriet. Der er snart asparges og rabarber. Ved asparges: husk kun at plukke dem, der er 15 cm lange eller mere. Og fordel din høst af stængler fra rabarberne og lad mindst 10 stængler stå tilbage på hver plante. Tag ikke kun fra de første de bedste planter, du møder. Det er svært at forudsige, hvad der ellers vil være, og det skifter meget med vejret. Generelt er væksten kommet sent i gang.

Kunde-bonde mødet, som vi kun har én gang om året, indbyder jeg til **mandag den 14 maj**. Kom med alle dine gode forslag og refleksioner over det forløbne år. Så kan vi sammen bestemme, hvordan det nye år skal forløbe. Det er **kl. 19** i gartneriet.

Vi er i gang med at sprøjte de biodynamiske præparater, vil du have lidt til frugttræerne og din egen have, send en sms med dit ønske, så får du en sms, når vi rører.

Borja kommer også til Hertha i sommer, så har du opgaver til ham, vil han garanteret gerne hjælpe dig.

God fornøjelse.
Birthe Holt

Der var fuld gang i gartneriet også på fællesskabsdagen i april. (Foto: Ole W)

Nyt fra Davide

"Hello Hertha! Today I will knock on your door just to not let you forget me! Tonight Martin took me on a tour in Hertha through his phone's webcam. Seeing Hertha, and how the things changed in a few months gave me such a strong feeling. I really miss it, I miss to wake up practically in the car while I'm driving to Ry :) I miss to eat in Herthahus when Rasmus is cooking, I miss to go back to the office because I took the wrong car's key and except collecting kortstråle in the end of the season, I really miss everything there. I don't have so much to say. One of the things is that I really appreciate the fact that I am always and still in touch with many people from there and yeah with someone it's way easier because of the social network with other it's not so easy to keep the contact. But I must greet and hug any person there. A special one to Philip and Bernd, two close friends of mine ;) !! Today when Martin called me, there was still light and here at 7.30 in the evening everything is completely dark, but the temperature guys, here is much better!! Let's say something about me! I guess I am always the same! I can't sit on a chair more than 3 minutes! I'm working as a broker and trying to finish my studies too. Here in Sicily, my neighbour is really boring, she doesn't talk, she doesn't paint or make any sculpture, she doesn't cut wood. My old neighbour in Denmark! She was amazing! she could do many many many things. I hope someone will say a code word to Oliver from me (Comandante!!). Birthe, I should say that for me you haven't been a boss, you have been a leader! and for the next volunteers I would say that you should treat Hertha like one of the best gifts, and maybe because I'm not father yet but this Hertha has been for me, one of my best gifts. I hope I will find the time to visit you in Hertha as soon as possible. And I have to thank Ole for translations and for you being available always and all the time.

Davide. See you soon

(Oversættelse v./ Ole W)

Hallo Hertha! I dag vil jeg banke på jeres dør bare for ikke at lade jer glemme mig. I aften tog Martin mig med på en tur i Hertha på sin mobil's webcam. At se Hertha og hvordan tingene har forandret sig på nogle få måneder gav mig så stærke følelser. Jeg savner det virkelig; jeg savner praktisk talt at vågne op i bilen, mens jeg kører til Ry :) jeg savner at spise i Herthahus, når Rasmus er kokken, jeg savner at gå tilbage til kontoret, fordi jeg tog den forkerte bilnøgle og bortset fra at indsamle kortstråle sidst på sæsonen, savner jeg virkelig alting der. Jeg har ikke så meget at fortælle. En af tingene er, at jeg virkelig sætter pris på det faktum, at jeg altid og til stadighed i kontakt med mange mennesker der, og ja, med nogle er det langt lettere på grund af de sociale medier, med andre er det ikke så let at holde kontakten. Men jeg skal hilse og kramme jer alle der. Specielt til Philip og Bernd, mine to nære venner !! I dag, da Martin ringede til mig, var det stadig lyst der, og her kl. 19.30 er alting fuldstændig mørkt, men temperaturen, venner, er meget bedre her!! Lad mig fortælle lidt om mig selv!

Jeg tror, jeg altid er den samme! Jeg kan ikke sidde på en stol mere end 3

minutter! Jeg arbejder som mægler og prøver også at færdiggøre mine studier. Min nabo her på Sicilien er virkelig kedelig, hun snakker ikke, hun maler ikke eller laver skulptur, hun skærer ikke i træ. Min gamle nabo i Danmark! Hun var fantastisk! Hun kunne mange, mange, mange ting. Jeg håber, nogen vil sige et kodeord til Oliver fra mig (Commandante!!). Birthe, jeg vil sige, at for mig har du ikke været en chef, du har været en leder! Og til de kommende volontører vil jeg sige, at I bør behandle Hertha som en af de bedste gaver, og, måske fordi jeg endnu ikke er far, men dette Hertha har for mig været en af mine bedste gaver. Jeg håber, jeg finder tid til at besøge jer i Hertha så snart som muligt. Og jeg vil takke Ole for oversættelsen og for altid og hele tiden at være beredvillig.

Davide. Vi ses snart

Fra Skriveværkstedet

Besøg i gartneriet, tirsdag 3. april

1.: Hvad laver I i dag?

Vi har ordnet jordskokker og bragt nye grønsager i Herthahus' jordkælder, som de kan hente dér, når de skal lave mad.

Vi har ordnet løg og lagt i kasser, så alle kan hente dem ved gartneriets jordkælder.

Vi har tømt og vasket kohorn, som skal op på loftet.

Kohornene har været brugt til at lave præparat i. De har været fyldt med komøg, og ligget nede i jorden fra sidste sommer indtil nu. Under jorden forvandles komøget til et præparat gennem indvirkning fra jorden og fra kosmos, fortæller Ylania, den nye italienske volontør. Alle hornene blev tømt i en trækasse, hvor indholdet bliver blandet med andre ingredienser til det færdige præparat, der vil berige jorden til årets nye grønsager.

2.: Hvilke planter har I allerede sået?

Vi har sået tomat, basilikum, flere forskellige salater, så I kan allerede se mange små planter her.

3.: Hvad skal I lave i april måned?

Der er mange opgaver i gartneriet i april, og vi glæder os til rigtigt at komme i gang. Vi skal gøre bedene klar – rabarber- og aspargesbedene er allerede gjort klar. Vi skal sætte og så en masse i løbet af måneden: salat, vinterkål, persille, dild, majroe, løg, jordskokker, radiser, ærter, courgetter & agurk, tidlig gulerod, fennikel, salat og solsikker.

Og vi skal plukke mælkebøtteblomster til præparat.

*Tak for at vi måtte komme på besøg!
Mette, Sara, Rina og Freja.*

Referat af samtalecafé om bæredygtighed i april

Mandag d. 16. april mødtes vi 9 Hertha-beboere i caféen for at tale videre om affaldssortering i Hertha.

Vi så billeder fra Friland og Den Selvforsynende Landsby på Fyn, hvor de sorterer en stor del af deres affald. På Friland kører beboerne selv på genbrugsstationen med deres affald. På Fyn bliver det hentet en gang om måneden af kommunen.

Tune fortalte om deres erfaringer, da de startede med at sortere affald i deres tidligere fællesskab (5 husstande). Bl.a. hvordan genbrugspladsen kun ville tage deres plast, hvis det var sorteret efter type. Tune oplevede, at det var en lettelse at kunne sortere sit affald og ikke en tung arbejdsopgave.

Dette var udgangspunktet for at snakke om, hvilke muligheder vi har i Hertha allerede nu? Hvad behovet er og hvilke løsninger vi kan arbejde videre med.

Gitte fortalte om de muligheder, vi allerede har (se notits herom på side 4).

Her er nogle af de spørgsmål, tanker og udsagn, der kom frem ved mødet:

- * Opklaring omkring hvad der er emballageaffald, som må komme i skraldespanden?
- * Hvad med spraydåser, er det metal eller miljøaffald? Barberskum? Et spejl, sikkerhedsbriller fra nytårsaften...
- * Har vi et behov for mere sortering? Ja! Til blød plast, evt. andet plast (hvis skraldespanden kun er til emballage) metal, miljøaffald.
- * Kontakte Reno Syd. Ole W. foreslår en mail for at få et officielt svar. Evt. lave en liste over, hvad der må komme i skraldespanden. Snakke med Morten, som allerede har sat sig ind i vores affaldssorteringssystem.
- * Vi skal kun sortere de ting, vi har mulighed for at komme af med på Reno Syd.
- * Lars Landmand er åben over for, at der kan være en plads ved stalden, som kan bruges til genbrugsplads/værdicentral. Der er allerede papircontainer. Eller kan cykelskuret ved Herthahus mon bruges?
- * Levefæller må tage ansvar for oprydning, uddannelse/instruktion osv.
- * Kan Reno Syd hente her?
- * Levefæller eller måske et værksted/udeholdet, som kører ned med affaldet på Reno Syd i Skovby.
- * Påskønnelse af, hvad værkstederne og de udviklingshæmmede gør for os.
- * Reno Syd vil hente 8 x om året (storskrald).
- * Skal der tag over en evt. genbrugsplads i Hertha? Ja. Ellers evt. metal-skraldespande med låg (den gamle model) som på Friland.
- * Hvis vi får skraldespande, skal vi bruge plastiksække (klar plast). Vi skal ikke have unyttig emballage at smide ud. Kan kasser bruges i stedet?
- * Medicinrester skal til apoteket. Antroposofisk medicin kan måske hældes ud på jorden.
- * Brugsanvisning til tilflyttere/volontørerne ift. affaldssortering.
- * Vi kan tage miljøaffald (printer-patroner m.m.) med til genbrugsstationen for hinanden.

Hvilke konkrete handlinger vil vi gå i gang med:

- * Vi skal vide noget mere konkret fra Reno Syd om, hvordan vi kan sortere vores affald. Vi vil sende en mail. Tune (evt. Morten?) og Camilla Elg. Ole

Wadsholt vil læse korrektur.

- * Vi skal undersøge, hvor faciliteterne evt. kan være? Hvor meget plads skal vi bruge?
- * Tante Hertha: Spørge ud, hvad der hober sig op hos folk? Svar inden d. 10/5 til Camilla Elg.
- * Besøg hos genbrugspladsen i Skovby.
- * Kort orientering på landsbymødet, Tune.
- * Dialog med Lars Landmand.
- * Ny samtalecafé i maj, Gitte & Kamala kalder ind.

Til slut var der et indlæg fra Ole Uggerby, hvor han foreslog et bæredygtighedsregnskab for Hertha. Han er inspireret af SEKEM – et fællesskab i Egypten (<http://www.sekem.com/en/index/>), som arbejder med mange forskellige former for kapital, som inkluderer social kapital, miljøkapital og kulturel kapital (se mere herom på side 17 (red.anm.))

Gitte & Kamala

Familie-spisning

Måske har du set en masse børn og voksne sidde og spise i cafeen? Men hvad er det, vi laver, og hvorfor spiser vi sammen?

En gang om ugen mødes gruppen af forældre til de mindre børn i Hertha og spiser sammen. Det gør vi det meste af året, undtagen nogle uger om sommeren. Det fungerer på den måde, at vi mødes kl. 17. Hver gang har enten en familie eller flere familier forberedt maden til de andre familier. Vi betaler ikke noget for maden, for madlavningstjansen går på skift, og så går det cirka lige op i det lange løb, og vi slipper for bøvl med at kræve penge ind.

Hvad spiser vi? For det meste vegetarisk hverdagsmad. Det er fx en sammenkogt ret med noget salat og tilbehør. En sjælden gang er der kød på menuen, men det skal være billigt og overkommeligt at lave. Der er som regel nogle ekstra hapsere til børnene, særligt hvis hovedretten er mindre børneegnet.

Vi mødes i det hele taget på små børns præmisser. Vi spiser tidligere end de fleste, og der er som regel et leben før, under og efter maden. De voksne får snakket om alt muligt, mens vi spiser eller under oprydningen. Vi snakker fx meget om, hvordan vi kan forbedre legepladsen, om børnenes tøj, kost eller opdragelse, men også om alle mulige andre ting.

Det er en god måde at være social på, for vi oplever tit, at vi ikke får deltaget lige så meget i de mange gode arrangementer i Hertha, som vi gerne ville, i hvert fald ikke med begge forældre på en gang.

Til sidst skal lyde en stort TAK til de, der har sat lyddæmpning op i cafeen. Det gør en kæmpe forskel. Vi oplever roligere børn og gladere voksne!

Vh Take (Fotos: Ole W.)

Indtryk fra fællesskabsdagen d. 21. april (fotos: Ole W.)

Fælles afrapportering omkring Hertha Levefællesskabs bæredygtighed

Hertha Levefællesskab – bæredygtig?

Hvad vil det sige at være "bæredygtig"?

En måde at svare på det spørgsmål kunne være:

"...at vi lever på en måde, så vi ikke forringer livsvilkårene for de næste generationer – set i forhold til de vilkår, vores generation har haft". Og helt ærligt! Vi aner ikke, hvad det indebærer.

Hertha Levefællesskab er et inklusionsprojekt, hvor almindelige borgere lever i et tæt, aktivt naboskab med mennesker, der har brug for ekstra støtte og omsorg i deres liv og hverdag. Levefællesskabet rummer organisatoriske elementer, som hver især aflægger officielle regnskaber. Men der er også pengekrebsløb og aktiviteter, hvor der ikke er krav om regnskabs-aflæggelse og hvor der foregår noget meget værdifuldt både for individet og for fællesskabet. Hidtil har der ikke været et samlet overblik over Levefællesskabets årlige aktiviteter eller over det, vi kalder Herthas HELLIVSTIL-BUD. Men et vist behov er begyndt at melde sig, og nu er der dannet en arbejdsgruppe, som vil komme med et oplæg til et årligt samlet billede af livet i Hertha i form af en overskuelig rapport med vægt på billeder, fortællinger og nøgletal.

Gruppen er inspireret til at lave en form for afrapportering omkring Hertha Levefællesskabs bæredygtighed. I hvilken udstrækning bidrager Hertha til positiv nytænkning og til ny levevis socialt, kulturelt, miljømæssigt og økonomisk? Og hvordan kan vi følge udviklingen år for år?

Eksisterende regnskaber vil være et udgangspunkt – men suppleret med andre typer af data indsamlet for at opnå et helhedsbillede af den værdiskabelse, der foregår. Gruppen erkender sin afhængighed af bred tilslutning og medvirken til initiativet fra alle levefæller. Ideen har været præsenteret ved Støtteforeningens årsmøde, ved det seneste Landsbymøde og på samtalemøde i gruppen, der ser på, hvordan vi sammen kan blive bedre til det med bæredygtighed.

Bundlinje-Gruppen, der består af Mathieu Crespeau, Rasmus Aagaard, Jens-Otto Andersen, Allan Elm og Ole Uggerby, var samlet første gang den 24. april og mødes næste gang den 30. maj. Første delopgave handler om fælles billeddannelse under inspiration fra lignende initiativer og dernæst præcisering af opgaven, formålet og mandatet – som vil blive forelagt Levefællesskabet til udtalelse og godkendelse. Ambitionen er at kunne udarbejde en 1. version af Herthas bundlinje-rapport til maj 2019.

Pva. gruppen – Ole Uggerby

Majnyt fra landbruget

Af Lars Pedersen

Medarbejderne

Så er pælene til foldene ved stalden blevet gravet i. Til en afveksling har Lars O skiftet saven ud med jordboret. Han har gravet 20-30 pæle ned i 80 cm dybde. Pælene er af robinie og skulle gerne holde de næste 25 år. Stine har desværre ikke haft det så godt i en periode. Hun har derfor været fraværende i landbruget i en længere periode, og vi savner hendes smil og gode humør. Vi håber, hun snart får det bedre. Vi er ved at få lavet medarbejderfotos af dem, der arbejder i landbruget. Det er Martin og Bernd, der arbejder med dette projekt. Når de er færdige, vil de blive hængt op i stalden (billederne altså...) , så alle kan se, hvem der arbejder her, og hvad de arbejder med.

Markerne

Først i april var det tørt nok til at få repareret nogle dræn. Der var 2 steder på bakken neden for stalden, der skulle kigges til. Det ene sted var der skyllet et stort hul på en hel kvm ned til et knust drænrør og et andet sted var der et rør, der var stoppet. Begge steder er drænet blevet udbedret, så det kan lede vandet væk.

Og så blev det pludselig forår, og det var med at komme i gang med at forberede jorden til årets afgrøde. Der er i år sået en mark – eller et skifte i sædskiftet, som består af to marker – med ølandshvede. Det er mark 9 og 10 mod øst, som vi har lejet af Sibylla og John. Mark 7 rundt om shelter-skoven og mark 21, som ligger på Engvej 2 mod sydvest, er tilsået med havre. Egentlig skulle der på nuværende tidspunkt have været rug på mark 7, men på grund af det våde efterår blev den ikke etableret. Derimod har forårsarbejdet med jorden været velsignet af tørt og stabilt vejr. Maskinerne var i topform (den ene harve fik monteret nye hjul sidste år) og etableringen af vårsædsafgrøderne er forløbet problemfrit og let. Mark 7 blev inden såning løsnet i en dybde af 25 cm med den nye jordløsner (se billede). Fantastisk redskab, som det bliver spændende at se virkningen af.

Der er udover havre på mark 7 også sået udlæg af kløvergræs-blanding.

Mark 5 og 6 neden for gartneri og stald ligger med græs til afgræsning og slæt. Her er der blevet jævnet muldskud og repareret huller i græsdækket.

Husdyrene

Køerne er begyndt sommerens afgræsning af græsmarkerne. Det startede de med d. 23. april på mark 6 neden for stalden. Det er et flot syn at se

køer græsse i forårssolen. De 4 tyrekalve er kommet i slugten på Præstbrovej, og kviekalvene er kommet ned i engen ved Lyngbygårds å. Vi har de seneste år ikke haft ret mange kviekalve at lukke ud, men i år har vi hele 5 af slagsen. Det bliver spændende at se dem vokse sig store, så de kan blive klar til at blive insemineret til november. De 4 tyrekalve skal efter planen gå hele sommeren i slugten. De er ikke så mange i år, så der bliver sikkert rigeligt med græs til, at de kan vokse sig store inden oktober, hvor de skal på slagteriet.

På grund af en streng diæt (hestekur) holder hestene den gode slanke linje, hvilket gør dem bedre i stand til at tåle det spæde, saftige og sukkerholdige forårsgræs. Vi vil hen over foråret holde dem på jordfold det meste af døgnet, og kun give dem afgræsning på folden ovre på gården nogle få timer ad gangen. Græsset indeholder mest sukker i koldt, solrigt vejr. Dette skyldes, at græsset godt kan producere sukker ved hjælp af fotosyntese, når temperaturen er lav, men ikke i samme omfang er i stand til at omsætte sukkeret til vækst. Græsset vil derfor oplagre sukkeret i stænglerne, til temperaturen er højere og det kan omsættes til vækst. Senere på sommeren, når græsset bliver grovere og mindre sukkerholdigt, vil de få længere tid med afgræsning.

Grisene befinder sig stadig i stalden og må gerne fodres, hvis der er nogle madrester tilovers. De er meget glade for at blive kløet! Planen er, at de skal slagtes inden sommerferien, da jeg endnu ikke har mod på at avle på dem.

Kennert og Carsten tilså bierne i midten af april med en forventning om, at de trængte til foder. Dette var slet ikke tilfældet. Der var masser af liv og honning i alle 4 stader. Lidt for meget liv. Vi vil i løbet af året prøve at sætte nye dronninger til,

te nye dronninger til, som avler bier med et lidt roligere temperament, for at de skal blive nemmere at arbejde med.

*Lille fyr fundet under harvningen - og reddet ud i skel.
(Alle fotos: Lars P.)*

Guldkorn

Hos tandlægen

Tandlægen skal stille en række spørgsmål inden undersøgelsen går i gang. Tandlægen: "Ryger du?" Ditte: "Nej, det har jeg vist aldrig lært."

Tryllefløjten/ tålmodighed

Kennert, Martin m.fl. står på scenen og tygger sig igennem de første øvelser til Tryllefløjten – det er ikke nemt. Ulla siger fra første række: "Hvor svært kan det være – det er jo dansk, kan vi snart komme videre!"

Pist-væk-med-problemet!

Der har været påskehare på spil. Sæben til specialvask er væk!! Ulla: "Hvem kan have taget det – det er ikke godt. Hvad gør vi så"? Mig: "Vi må vente med at vaske, til vi har købt nyt... eller låne lidt i Herthahus." Heino: "Eller lade det ligge til i morgen, så er det ikke os, der skal vaske det."

Gækkebrev

Jeg har sendt et gækkebrev til Clemens, og dagen efter kommer han og banker på. Clemens: "Er det dig der har sendt mig et gækkebrev?" Mig: "JA – hvordan gættede du det?" Clemens: "Fordi du sender et hvert år." Mig: "Så lover jeg, at jeg ikke sender et næste år." Clemens: "Så sender jeg et til dig, hvis du lover ikke at gætte det, så får jeg nemlig et chokoladeæg alligevel."

"Hvis De i en åndelig bevægelse tænker på at gøre denne frugtbar for det praktiske liv, må man betragte denne åndelige bevægelse som levende."

R. Steiner, Det Helsepædagogiske Kursus, Jupiter forlag 1996, sidste sætning.